

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมควบคุมโรค กองบริหารการคลัง โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๓๐๖๖ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๓๐๗๐

ที่ สธ ๐๔๐๕.๓/๐๑๐๖ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวปฏิบัติเรื่องวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูป

เรียน ผู้อำนวยการหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรค

ตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ทำการตรวจสอบบัญชีของกรมควบคุมโรค สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ และได้รับคำแนะนำในเรื่องการรับรู้ทางบัญชีของบัญชีวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูปให้รับรู้รายการตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางกำหนด เนื่องจากหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน นั้น

เพื่อให้การรับรู้บัญชีวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูปของหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรค เป็นไปตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางกำหนด ตามหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว ๕๐๗ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ และมาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับที่ ๑๒ เรื่องสินค้าคงเหลือ จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติ เรื่องวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูป โดยให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถดาวน์โหลดหนังสือฉบับนี้และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามลิงก์ที่แนบนี้ <https://ddc.moph.go.th/dfm/> หรือเว็บไซต์ กองบริหารการคลัง หัวข้อ:ข่าวประชาสัมพันธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป

(นายปรีชา เปรมปรี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

ที่ กค ๐๔๐๙.๓/ว๕๐๓

กรมบัญชีกลาง

ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ อัยการสูงสุด ผู้ว่าราชการจังหวัด
ผู้ว่าราชการตรวจเงินแผ่นดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS

(สามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้จากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th)

ด้วยกรมบัญชีกลาง ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS ขึ้น
เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS ต่อไป คู่มือฯดังกล่าวมีสาระสำคัญ
ดังนี้

๑. ความหมายและคำสั่งงานที่เกี่ยวข้อง
๒. การบันทึกรายการวัสดุคงคลังในระบบ GFMS
๓. การปรับปรุงบัญชีวัสดุคงคลังเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
๔. การเรียกรายงานแสดงยอดวัสดุคงเหลือ

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติตั้งแต่
บัดนี้ เป็นต้นไป อนึ่ง ท่านสามารถเปิดดูหนังสือนี้ได้ที่เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง www.cgd.go.th

ขอแสดงความนับถือ

(นางอุไร ร่มโพธิ์หยก)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบบัญชี

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

สำนักกำกับและพัฒนาระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มงานกำกับและพัฒนาระบบงาน

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๖๕๒๖

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๓๐๗

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๒
เรื่อง
สินค้าคงเหลือ

คำแถลงการณ์

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศฉบับที่ ๑๒ เรื่อง สินค้าคงเหลือ พ.ศ. ๒๕๔๔ (IPSAS ๑๒ : Inventories (July ๒๐๐๑)) ซึ่งเป็นการจัดทำของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ และมีการปรับปรุงใน พ.ศ. ๒๕๕๘ (Improvements to IPSASs – ๒๐๑๕) โดยมีข้อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศฉบับที่ ๑๒ สรุปลงไว้ตอนท้ายมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้

สารบัญ

ย่อหน้าที่

วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขต	๒-๘
คำนิยาม	๙-๑๔
มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	๑๐
สินค้าคงเหลือ	๑๑-๑๔
การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ	๑๕-๔๓
ต้นทุนของสินค้าคงเหลือ	๑๘-๓๑
ต้นทุนในการซื้อ	๑๙
ต้นทุนแปลงสภาพ	๒๐-๒๓
ต้นทุนอื่น ๆ	๒๔-๒๗
ต้นทุนของสินค้าคงเหลือของผู้ให้บริการ	๒๘
ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพ	๒๙
เทคนิคสำหรับการวัดมูลค่าของต้นทุน	๓๐-๓๑
การคำนวณต้นทุน	๓๒-๓๗
มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ	๓๘-๔๒
การแจกจ่ายสินค้าที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย	๔๓
การรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย	๔๔-๔๖
การเปิดเผยข้อมูล	๔๗-๕๐
วันที่ถือปฏิบัติ	๕๑

มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ประกอบด้วยย่อหน้าที่ ๑ ถึง ๔๙ ทุกย่อหน้ามีความสำคัญเท่ากัน และต้องอ่านโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ ในกรณีที่ไม่ได้ให้แนวปฏิบัติ ในการเลือกและการใช้นโยบายการบัญชี ให้หน่วยงานถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๓ เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด

วัตถุประสงค์

๑. มาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสินค้าคงเหลือ ประเด็นหลักของการบัญชีสำหรับสินค้าคงเหลือ คือ จำนวนต้นทุนที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์และยกยอดไปจนกว่าจะมีการรับรู้รายได้ที่สัมพันธ์กัน มาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้กำหนดแนวปฏิบัติในการคำนวณหาต้นทุนของสินค้าคงเหลือและการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในภายหลัง รวมทั้งการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ นอกจากนี้มาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้ยังให้แนวทางเกี่ยวกับวิธีการคำนวณหาต้นทุนของสินค้าคงเหลืออีกด้วย

ขอบเขต

๒. หน่วยงานภาครัฐที่จัดทำและนำเสนองบการเงินตามหลักการบัญชีที่เกณฑ์คงค้างต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้สำหรับการบัญชีสินค้าคงเหลือทุกประเภทยกเว้น
 - (ก) งานระหว่างก่อสร้างภายใต้สัญญาก่อสร้างซึ่งรวมถึงสัญญาการให้บริการที่เกี่ยวข้องโดยตรง (ดูมาตรฐานการบัญชีภาคี ฉบับที่ ๑๑ เรื่อง สัญญาก่อสร้าง*)
 - (ข) เครื่องมือทางการเงิน (ดูมาตรฐานการบัญชีภาคี ฉบับที่ ๒๘ เรื่อง การแสดงรายการเครื่องมือทางการเงิน* และมาตรฐานการบัญชีภาคี ฉบับที่ ๒๙ เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน*)
 - (ค) สินทรัพย์ชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเกษตรและผลิตผลทางการเกษตร ณ จุดเก็บเกี่ยว (ดูมาตรฐานการบัญชีภาคี ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง เกษตรกรรม*)
 - (ง) งานบริการระหว่างทำที่ไม่ได้รับสิ่งตอบแทนโดยตรงหรือได้รับเพียงเล็กน้อยจากผู้รับบริการ
๓. มาตรฐานการบัญชีภาคีฉบับนี้ไม่ถือปฏิบัติกับการวัดมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ถือไว้โดย
 - (ก) ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากป่า ผลิตผลทางการเกษตรภายหลังการเก็บเกี่ยว และผลิตภัณฑ์จากแร่ เนื่องจากสินค้าคงเหลือเหล่านั้นวัดมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ซึ่งเป็นวิธีที่ถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมเหล่านั้น เมื่อหน่วยงานวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือดังกล่าวด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าดังกล่าวจะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนในงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่านั้น และ
 - (ข) นายหน้า-ผู้ค้าสินค้าโภคภัณฑ์ ซึ่งวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย เมื่อสินค้าคงเหลือดังกล่าววัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายจะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนในงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่านั้น
๔. สินค้าคงเหลือตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ ๒ (ง) ไม่อยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีภาคีระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๒ เรื่อง สินค้าคงเหลือ และได้รับการยกเว้นในขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ด้วย เนื่องจากรายการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประเด็นเฉพาะในภาครัฐที่ต้องมีการพิจารณาโดยละเอียดต่อไป

*เมื่อมีการประกาศใช้

๕. สินค้าคงเหลือตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ ๓ (ก) วัดมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ณ ขั้นตอนของการผลิตที่กำหนดไว้แน่นอน เช่น เมื่อเก็บเกี่ยวผลิตผลทางการเกษตร หรือเมื่อมีการสกัดแร่ได้แล้ว และมีความแน่นอนว่าหน่วยงานจะสามารถขายสินค้าคงเหลือนั้นได้เนื่องด้วยมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไว้แล้ว หรือมีการประกันราคาโดยรัฐบาล หรือสินค้านั้นมีตลาดซื้อขายคล่องรองรับ และมีความเสี่ยงน้อยมากที่จะขายสินค้าคงเหลือนั้นไม่ได้ สินค้าคงเหลือดังกล่าวอยู่นอกเหนือขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ เฉพาะในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดมูลค่า
๖. นายหน้า-ผู้ค้า คือ ผู้ซึ่งซื้อหรือขายสินค้าโภคภัณฑ์เพื่อบุคคลอื่นหรือเพื่อตนเอง สินค้าคงเหลือที่กล่าวถึงในย่อหน้าที่ ๓ (ข) โดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าคงเหลือที่ได้มาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายในอนาคตอันใกล้เพื่อที่จะได้รับกำไรจากการผันผวนของราคาหรือจากส่วนต่างของราคาซื้อขาย ซึ่งเป็นส่วนของนายหน้า-ผู้ค้า ในกรณีที่สินค้าคงเหลือเหล่านั้นถูกวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย สินค้าคงเหลือดังกล่าวจะอยู่นอกเหนือขอบเขตของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ เฉพาะในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับการวัดมูลค่า

คำนิยาม

๗. คำศัพท์ที่ใช้ในมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้มีความหมายโดยเฉพาะ ดังนี้
- ราคาทุนเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน** หมายถึง ราคาทุนที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานในการจัดหาสินทรัพย์ ณ วันที่ในรายงาน
- สินค้าคงเหลือ** หมายถึง สินทรัพย์ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้
- (ก) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า
 - (ข) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อนำไปใช้หรือแจกจ่ายในการให้บริการ
 - (ค) ถือไว้เพื่อขายหรือแจกจ่ายตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน
 - (ง) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขายหรือการแจกจ่าย
- มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ** หมายถึง ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายได้ตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติ หักด้วยประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้านั้นให้เสร็จและต้นทุนที่จำเป็นต้องจ่ายไปในการขายสินค้า การแลกเปลี่ยน หรือการแจกจ่าย
- คำศัพท์ที่นิยามในมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับอื่นและนำมาใช้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ มีความหมายเดียวกับมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับดังกล่าว และคำศัพท์ทั้งหมดรวบรวมไว้ในชุดคำศัพท์บัญชีภาครัฐ*

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

๘. มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หมายถึง จำนวนเงินสุทธิที่หน่วยงานคาดว่าจะได้รับจากการขายสินค้าตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน มูลค่ายุติธรรมสะท้อนให้เห็นถึงจำนวนเงินซึ่งจะได้รับจากการแลกเปลี่ยนของสินค้าคงเหลือชนิดเดียวกันระหว่างผู้ซื้อ และผู้ขายที่มีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยนในตลาด มูลค่าสุทธิที่จะได้รับสะท้อนถึงมูลค่าเฉพาะของหน่วยงาน ในขณะที่มูลค่ายุติธรรมไม่ได้สะท้อนถึงมูลค่าดังกล่าว มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลืออาจจะไม่เท่ากับมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย

*เมื่อมีการประกาศใช้

สินค้าคงเหลือ

๙. สินค้าคงเหลือรวมถึงสินค้าที่ซื้อมาและถือไว้เพื่อขายต่อ เช่น สินค้าที่หน่วยงานซื้อและถือไว้เพื่อขายต่อ หรือที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อขาย สินค้าคงเหลือรวมถึงสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิต หรือสินค้าระหว่างผลิตของหน่วยงาน นอกจากนี้สินค้าคงเหลือยังประกอบด้วย (ก) วัตถุดิบหรือวัสดุที่ถือไว้เพื่อรอที่จะใช้ในกระบวนการผลิต (ข) สินค้าที่ซื้อหรือผลิตโดยหน่วยงานซึ่งมีไว้เพื่อการแจกจ่ายให้กับผู้อื่นโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ตัวอย่างเช่น หนังสือเรียนเพื่อการศึกษาที่ผลิตโดยหน่วยงานด้านสุขภาพสำหรับการบริจาคให้กับโรงเรียน ซึ่งในหลายหน่วยงานสินค้าคงเหลือจะเกี่ยวข้องกับกาให้บริกรมากกว่าจะเป็นสินค้าที่ซื้อมาและถือไว้เพื่อขายต่อหรือสินค้าที่ผลิตเพื่อขาย ในกรณีที่เป็นหน่วยงานผู้ให้บริการ สินค้าคงเหลือจะรวมถึงต้นทุนงานให้บริการตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ ๒๖ ซึ่งหน่วยงานยังไม่ได้มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง (ดูมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๙ เรื่อง รายได้จากการแลกเปลี่ยน*)
๑๐. สินค้าคงเหลือในหน่วยงานภาครัฐอาจรวมถึง
- (ก) กระสุน
 - (ข) สินค้าอุปโภคบริโภค
 - (ค) วัสดุในการบำรุงรักษา
 - (ง) อะไหล่สำหรับอาคารและอุปกรณ์นอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๗ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
 - (จ) สินค้ายุทธปัจจัย (ตัวอย่างเช่น พลังงานสำรอง)
 - (ฉ) เงินตราคงเหลือที่ยังไม่ได้นำออกใช้หมุนเวียน
 - (ช) งานระหว่างทำ รวมถึง
 - (๑) วัสดุทางการศึกษา/วัสดุในการฝึกอบรม
 - (๒) การให้บริการลูกค้า ซึ่งบริการเหล่านั้นมีลักษณะที่ผู้รับบริการและผู้ให้บริการมีอิสระในการต่อรองราคากัน เช่น การบริการงานวิจัย การศึกษา การรักษาพยาบาล การบริการให้คำปรึกษาและการสอบบัญชี เป็นต้น
 - (ซ) ที่ดิน/อุปกรณ์ที่ถือไว้เพื่อขาย
๑๑. กรณีที่รัฐบาลควบคุมสิทธิในการสร้างและการนำออกใช้ของสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น เงินตรา รายการเหล่านี้ถือเป็นสินค้าคงเหลือตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ สินค้าคงเหลือดังกล่าวต้องไม่แสดงมูลค่าตามมูลค่าที่ตราไว้ แต่ให้วัดมูลค่าตามย่อหน้าที่ ๑๓ คือ ต้นทุนในการผลิตเหรียญ/ธนบัตร
๑๒. เมื่อรัฐบาลมีการเก็บสำรองสินค้ายุทธปัจจัยต่าง ๆ ไว้ เช่น พลังงานสำรอง (ตัวอย่างเช่น น้ำมัน) สำหรับใช้ในกรณีฉุกเฉินหรือสถานการณ์อื่น ๆ (ตัวอย่างเช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเหตุฉุกเฉินในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน) สินค้ายุทธปัจจัยที่เก็บไว้เหล่านั้นต้องรับรู้เป็นสินค้าคงเหลือตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้

*เมื่อมีการประกาศใช้

การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ

๑๓. สินค้าคงเหลือต้องวัดมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า ยกเว้นเมื่อปฏิบัติตามย่อหน้าที่ ๑๔ หรือ ๑๕
๑๔. สินค้าคงเหลือที่ได้มาจากรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน ต้องวัดราคาทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินค้า ณ วันที่ได้รับสินค้านั้น
๑๕. สินค้าคงเหลือต้องวัดมูลค่าด้วยราคาทุนหรือราคาทุนเปลี่ยนแปลงแทนปัจจุบัน แล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่าสำหรับรายการที่ถือไว้เพื่อ
 - (ก) การแจกจ่ายที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย
 - (ข) การใช้ไปในกระบวนการผลิตสินค้าคงเหลือเพื่อการแจกจ่ายที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย

ต้นทุนของสินค้าคงเหลือ

๑๖. ต้นทุนของสินค้าคงเหลือต้องประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดในการซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพ และต้นทุนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ต้นทุนในการซื้อ

๑๗. ต้นทุนในการซื้อของสินค้าคงเหลือประกอบด้วย ราคาซื้อ อากาศเข้า และภาษีอื่น (สุทธิจากจำนวนที่หน่วยงานจะได้รับคืนในภายหลังจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี) รวมทั้งค่าขนส่ง ค่าขนถ่าย และต้นทุนอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และวัสดุการผลิต ในการคำนวณหาต้นทุนในการซื้อสินค้าให้นำส่วนลดการค้า เงินที่ได้รับคืน และรายการอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันมาหักออกด้วย

ต้นทุนแปลงสภาพ

๑๘. ต้นทุนในการแปลงสภาพสินค้าคงเหลือจากงานระหว่างทำให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปจะเกิดขึ้นเป็นปกติในกรณีที่มีการผลิต ต้นทุนแปลงสภาพของสินค้าคงเหลือ ประกอบด้วย ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับจำนวนหน่วยสินค้าที่ผลิต เช่น ค่าแรงงานทางตรง รวมถึงค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้นที่คงที่ที่ปันส่วนอย่างเป็นระบบ และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรซึ่งเกิดขึ้นเพื่อแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่เกิดขึ้นในการผลิตโดยไม่สัมพันธ์กับ (ก) ปริมาณการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าบำรุงรักษาอาคารโรงงานและอุปกรณ์โรงงาน และ (ข) ต้นทุนเกี่ยวกับฝ่ายจัดการโรงงานและการบริหารโรงงาน ส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่ผันแปรโดยตรงหรือค่อนข้างจะผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อม และค่าแรงงานทางอ้อม
๑๙. การปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่เข้าสู่ต้นทุนแปลงสภาพอ้างอิงจากฐานกำลังการผลิตปกติ กำลังการผลิตปกติ คือ การผลิตที่คาดว่าจะผลิตได้โดยเฉลี่ยในหลายช่วงเวลาหรือในหลายฤดูกาลภายใต้สภาวะการณ์ปกติ โดยคำนึงถึงกำลังการผลิตที่สูงสุดเสียอันเกิดจากการบำรุงรักษาตามแผนที่วางไว้ ระดับการผลิตที่เกิดขึ้นจริงอาจนำมาใช้ได้หากใกล้เคียงกับกำลังการผลิตปกติ จำนวนค่าใช้จ่ายคงที่ที่ปันส่วนเข้าแต่ละหน่วยการผลิตจะต้องไม่เพิ่มขึ้นแม้ว่าการผลิตจะลดต่ำลงหรือไม่มีการผลิต ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ไม่ได้ถูกปันส่วนให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดค่าใช้นั้น ในช่วงเวลาที่มีการผลิตสูงผิดปกติ จำนวนค่าใช้จ่ายคงที่

- ต่อหน่วยก็จะถูกปันส่วนเข้าสินค้าแต่ละหน่วยที่ผลิตน้อยลง เพื่อให้สินค้าคงเหลือมีมูลค่าสูงกว่า ต้นทุน ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรจะปันส่วนเข้าสินค้าแต่ละหน่วยที่ผลิตตามต้นทุนการผลิตที่ใช้จริง
๒๐. ตัวอย่างเช่น การปันส่วนต้นทุนทั้งคงที่และผันแปรที่เกิดขึ้นในการพัฒนาของที่ดินรอการพัฒนาที่ถือไว้เพื่อขาย เพื่อเช่าอาศัย หรือเพื่อการค้าของผู้มีกรรมสิทธิ์ อาจรวมถึงต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่วนการระบายน้ำ การวางท่อสำหรับเชื่อมต่อสาธารณูปโภค ฯลฯ
๒๑. ในกระบวนการผลิตหนึ่งอาจมีการผลิตผลิตภัณฑ์พร้อมกันมากกว่าหนึ่งชนิด เช่น กรณีที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์รวมหรือกรณีที่มีผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์พลอยได้ หากต้นทุนแปลงสภาพของแต่ละผลิตภัณฑ์ไม่อาจจะแยกกันได้อย่างชัดเจน ให้ใช้เกณฑ์การปันส่วนที่สมเหตุสมผลและสม่ำเสมอ ตัวอย่างของเกณฑ์ที่ใช้ในการปันส่วน เช่น การใช้มูลค่าขายของแต่ละผลิตภัณฑ์ ณ ขั้นตอนการผลิตที่สามารถแยกผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน หรือเมื่อการผลิตเสร็จสิ้นเป็นเกณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์พลอยได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีลักษณะที่ไม่เป็นสาระสำคัญ มักจะวัดมูลค่าโดยใช้มูลค่าสุทธิที่จะได้รับและนำมูลค่าดังกล่าวไปหักจากต้นทุนของผลิตภัณฑ์หลัก ดังนั้น มูลค่าตามบัญชีของผลิตภัณฑ์หลักจึงไม่แตกต่างอย่างเป็นสาระสำคัญจากต้นทุนของผลิตภัณฑ์หลัก

ต้นทุนอื่น ๆ

๒๒. ต้นทุนอื่นที่จะนำไปรวมในต้นทุนสินค้าคงเหลือได้ หากเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นเพื่อทำให้สินค้าคงเหลืออยู่ในสถานที่และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น อาจเป็นการเหมาะสมที่จะนำค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการผลิตหรือต้นทุนในการออกแบบผลิตภัณฑ์สำหรับลูกค้ารายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะไปรวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือนั้น
๒๓. ตัวอย่างของต้นทุนที่ไม่นำมารวมเป็นต้นทุนสินค้าคงเหลือและให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น เช่น
- (ก) วัสดุดิบ ค่าแรงงานหรือค่าใช้จ่ายการผลิตอื่นที่สูญเสียเกินกว่าปกติ
 - (ข) ต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า เว้นแต่เป็นต้นทุนที่จำเป็นในกระบวนการผลิตก่อนจะถึงขั้นตอนการผลิตถัดไป
 - (ค) ค่าใช้จ่ายในการบริหารที่ไม่เกี่ยวกับการทำให้สินค้าอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
 - (ง) ต้นทุนในการขาย
๒๔. ในบางสถานการณ์หน่วยงานอาจนำต้นทุนการกักขังมารวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือได้ หากเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๕ เรื่อง ต้นทุนการกักขัง
๒๕. หน่วยงานอาจจะซื้อสินค้าโดยมีการจ่ายชำระเงินนานเกินกว่าระยะเวลาที่ได้รับสินค้าตามปกติในกรณีดังกล่าวผลต่างระหว่างจำนวนเงินที่จ่ายจริงกับราคาซื้อที่ต้องจ่ายภายใต้เงื่อนไขการให้สินค้าตามปกติให้รับรู้เป็นดอกเบี้ยจ่ายตลอดระยะเวลาการจัดหาเงิน

ต้นทุนของสินค้าคงเหลือของผู้ให้บริการ

๒๖. ในกรณีที่ผู้ให้บริการมีสินค้าคงเหลือ (ยกเว้นที่อ้างถึงไว้ในย่อหน้าที่ ๒ (ง)) ให้วัดมูลค่าสินค้านี้ดังกล่าวด้วยต้นทุนในการผลิต ต้นทุนดังกล่าวโดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยค่าแรงงาน และต้นทุนอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการ ซึ่งรวมถึงบุคลากรที่ควบคุมและดูแล และต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ ส่วนค่าแรงงานที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการ รวมถึงค่าแรงงานและต้นทุนอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านการขายและการบริหารจะไม่รวมเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือของผู้ให้บริการ แต่ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้น ต้นทุนของสินค้าคงเหลือ

ของผู้ให้บริการ ไม่รวมถึงกำไรหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องซึ่งมักนำมาใช้เป็นปัจจัยหนึ่งในการคิดค่าบริการของผู้ให้บริการ

ต้นทุนของผลิตผลทางการเกษตรที่เก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพ

๒๗. ตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง เกษตรกรรม* สินค้าคงเหลือที่เป็นผลิตผลทางการเกษตรซึ่งเก็บเกี่ยวจากสินทรัพย์ชีวภาพจะวัดมูลค่าเมื่อรับรู้รายการเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย ณ จุดเก็บเกี่ยว มูลค่าดังกล่าวให้ถือเป็นต้นทุนของสินค้าคงเหลือตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้

เทคนิคสำหรับการวัดมูลค่าของต้นทุน

๒๘. เทคนิคสำหรับการวัดมูลค่าของต้นทุน เช่น วิธีต้นทุนมาตรฐานหรือวิธีราคาขายปลีก อาจนำมาใช้เพื่อความสะดวก หากวิธีการประมาณต้นทุนดังกล่าวให้ผลใกล้เคียงกับต้นทุนจริง ต้นทุนมาตรฐานกำหนดจากการใช้วัตถุดิบ วัสดุโรงงาน ค่าแรงงาน ประสิทธิภาพและการใช้กำลังการผลิตในระดับปกติ ต้นทุนมาตรฐานต้องมีการทบทวนอยู่เสมอและปรับปรุงเมื่อจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒๙. สินค้าคงเหลืออาจได้รับการโอนให้หน่วยงานในลักษณะของรายการที่ไม่มีการแลกเปลี่ยน ตัวอย่างเช่น องค์การความช่วยเหลือระหว่างประเทศอาจบริจาควัสดุทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลของรัฐหลังจากเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวต้นทุนของสินค้าคงเหลือคือมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ได้รับสินทรัพย์นั้นมา

การคำนวณต้นทุน

๓๐. ต้นทุนสินค้าคงเหลือของแต่ละรายการ ซึ่งโดยปกติไม่อาจสับเปลี่ยนกันได้ และเป็นสินค้าหรือบริการที่ผลิตขึ้นและแยกต่างหากไว้สำหรับโครงการหนึ่งโครงการใดโดยเฉพาะต้องคำนวณโดยใช้วิธีราคาเจาะจง

๓๑. ต้นทุนตามวิธีราคาเจาะจงเป็นวิธีการบันทึกต้นทุนที่เจาะจงได้ในสินค้าคงเหลือแต่ละรายการ วิธีนี้จึงเหมาะที่จะใช้สำหรับสินค้าที่แยกไว้สำหรับโครงการหนึ่งโครงการใดโดยเฉพาะ โดยไม่คำนึงว่าสินค้าคงเหลือดังกล่าวจะซื้อมาหรือผลิตขึ้นเอง อย่างไรก็ตาม การบันทึกต้นทุนตามวิธีราคาเจาะจงจะไม่เหมาะสม หากสินค้าคงเหลือมีจำนวนรายการมากและโดยปกติมีลักษณะสับเปลี่ยนกันได้ ในสถานการณ์ดังกล่าววิธีที่เลือกคือราคาสินค้าคงเหลือรายการที่เหลือ อาจเป็นช่องทางการกำหนดผลกระทบของรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด

๓๒. เมื่อหน่วยงานถือปฏิบัติตามย่อหน้าที่ ๓๑ หน่วยงานจะต้องคำนวณต้นทุนแบบเดียวกันสำหรับสินค้าคงเหลือทั้งหมดที่มีลักษณะและการใช้คล้ายคลึงกัน สำหรับสินค้าคงเหลือที่มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะหรือการใช้งาน (ตัวอย่างเช่น สินค้าบางอย่างที่ใช้ในแผนกหนึ่งและเป็นสินค้าประเภทเดียวกันที่มีไว้ใช้กับแผนกอื่น) วิธีการคำนวณต้นทุนที่แตกต่างกันอาจสมเหตุสมผล ความแตกต่างทางด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสินค้าคงเหลือ (และในกฎหมายภาษีที่เกี่ยวข้อง) ไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอที่จะใช้วิธีการคำนวณต้นทุนที่แตกต่างกัน

*เมื่อมีการประกาศใช้

๓๓. ต้นทุนสินค้าคงเหลือนอกจากที่กล่าวในย่อหน้าที่ ๓๐ ต้องคำนวณมูลค่าโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อน หรือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หน่วยงานต้องใช้วิธีการคำนวณมูลค่าด้วยวิธีเดียวกันสำหรับสินค้าคงเหลือทุกชนิดที่มีลักษณะและการใช้คล้ายคลึงกัน สำหรับสินค้าคงเหลือที่มีลักษณะหรือการใช้แตกต่างกันการใช้วิธีคำนวณต้นทุนที่ต่างกันอาจมีความเหมาะสม
๓๔. ตัวอย่างเช่น สินค้าคงเหลือของส่วนงานภายในแห่งหนึ่งอาจมีการใช้สินค้าคงเหลือชนิดเดียวกันที่แตกต่างไปจากส่วนงานภายในอีกแห่งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างทางด้านสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสินค้าคงเหลือไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอที่จะใช้วิธีการคำนวณต้นทุนที่แตกต่างกัน
๓๕. วิธีเข้าก่อนออกก่อนมีข้อสมมติฐานว่า สินค้าคงเหลือรายการที่ซื้อมาหรือผลิตขึ้นก่อนจะขายออกไปก่อน จึงเป็นผลให้สินค้าคงเหลือรายการที่เหลืออยู่ ณ วันสิ้นงวดเป็นสินค้าที่ซื้อมาหรือผลิตขึ้นในครั้งหลังสุด สำหรับวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ต้นทุนสินค้าคงเหลือแต่ละรายการจะกำหนดจากการถัวเฉลี่ยต้นทุนของสินค้าที่เหมือนกัน ณ วันต้นงวดกับต้นทุนของสินค้าที่เหมือนกันที่ซื้อมา หรือผลิตขึ้นในระหว่างงวด ซึ่งวิธีการคำนวณต้นทุนถัวเฉลี่ยอาจคำนวณเป็นระยะ ๆ ไปหรือคำนวณทุกครั้งที่ได้รับสินค้า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของหน่วยงาน

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

๓๖. ต้นทุนของสินค้าคงเหลืออาจจะไม่ได้รับคืนถ้าสินค้าคงเหลือเหล่านั้นเกิดความเสียหาย หรือเกิดความล้าสมัย บางส่วนหรือทั้งหมด หรือราคาขายลดลง ต้นทุนของสินค้าคงเหลืออาจจะไม่ได้รับคืนหากประมาณการต้นทุนเพิ่มขึ้นในการทำต่อให้เสร็จหรือประมาณการต้นทุนที่จะเกิดขึ้นเพื่อขึ้นเพื่อให้สินค้าขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายได้ การตีราคาสินค้าคงเหลือลดลงจากราคาทุนให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ สอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า สินทรัพย์ไม่ควรแสดงมูลค่าตามบัญชีสูงกว่าประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการที่คาดว่าจะได้รับจากการขาย การแลกเปลี่ยน การแจกจ่าย หรือการใช้
๓๗. การลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือลงให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ มักพิจารณาจากสินค้าแต่ละรายการ แต่ในบางสถานการณ์ อาจพิจารณาจากกลุ่มสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือมีความเกี่ยวพันกัน โดยอาจเป็นกรณีสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับสายผลิตภัณฑ์เดียวกันที่มีวัตถุประสงค์หรือการใช้ประโยชน์ขั้นสุดท้ายเหมือนกันหรือมีการผลิตหรือขายในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกัน และในทางปฏิบัติ ไม่สามารถแยกจากรายการอื่นในสายผลิตภัณฑ์เดียวกันได้ อย่างไรก็ตาม ก็ถือเป็นการไม่เหมาะสมที่จะปรับลดมูลค่าสินค้าลงโดยใช้เกณฑ์การจัดประเภทของสินค้าคงเหลือ เช่น สินค้าคงเหลือสำเร็จรูป หรือสินค้าคงเหลือทุกประเภทในส่วนงานภายในแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือส่วนงานตามภูมิศาสตร์แห่งใดแห่งหนึ่ง โดยทั่วไปผู้ให้บริการมักคำนวณต้นทุนแยกตามการให้บริการแต่ละงาน ซึ่งใช้กำหนดค่าบริการตามงานนั้น ดังนั้น ต้นทุนสำหรับงานให้บริการให้พิจารณาแยกตามงานแต่ละงาน
๓๘. ในการประมาณมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ให้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยงานในการถือครองสินค้าคงเหลือด้วย ตัวอย่างเช่น มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือที่หน่วยงานถือไว้เพื่อขาย หรือให้บริการตามสัญญาที่แน่นอน ให้ถือตามราคาที่กำหนดไว้ในสัญญานั้น หากจำนวนตามสัญญาการขายนั้นน้อยกว่าปริมาณสินค้าคงเหลือที่ถือครองไว้ มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือส่วนที่เกินกว่าปริมาณในสัญญาให้ถือตามราคาขายโดยทั่วไป แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับประมาณการหนี้สินหรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากปริมาณสินค้าคงเหลือตามสัญญาขายที่แน่นอนส่วนที่เกินปริมาณ

สินค้าคงเหลือที่ถือไว้ และที่เกิดจากสัญญาซื้อที่แน่นอนของหน่วยงาน กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ภาครรัฐ ฉบับที่ ๑๙ เรื่องประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจจะเกิดขึ้น*

๓๙. หน่วยงานต้องไม่ปรับมูลค่าวัตถุดิบหรือวัสดุอื่นที่ถือไว้เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าให้ลดต่ำกว่าราคาทุน ถ้าสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากวัตถุดิบหรือวัสดุนั้นคาดว่าจะขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายได้ในราคา เท่ากับหรือสูงกว่าราคาทุน อย่างไรก็ตามเมื่อการที่ราคาวัตถุดิบลดลงเป็นข้อบ่งชี้ว่า ต้นทุนของสินค้า สำเร็จรูปนั้นสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หน่วยงานต้องปรับลดมูลค่าวัตถุดิบให้ลดลงเท่ากับมูลค่าสุทธิ ที่จะได้รับ ในสถานการณ์เช่นนี้ต้นทุนเปลี่ยนแทนของวัตถุดิบอาจจะเป็นมูลค่าที่ดีที่สุดในการกำหนด มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

๔๐. หน่วยงานต้องประเมินมูลค่าสุทธิที่จะได้รับใหม่ในแต่ละรอบระยะเวลาถัดไป เมื่อสถานการณ์ที่ทำให้มี การปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนหมดไป หรือเมื่อมีหลักฐานที่ชัดเจนว่ามูลค่าสุทธิ ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ให้หน่วยงานบันทึกกลับรายการ ปรับลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือ (ได้ไม่เกินจำนวนของมูลค่าที่ปรับลดเดิม) เพื่อให้มูลค่าตามบัญชีใหม่ แสดงมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับที่ปรับปรุงใหม่แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ตัวอย่างของกรณีนี้ เช่น การที่สินค้าคงเหลือรายการหนึ่งยกมาในงวดบัญชีถัดมาด้วยมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ เนื่องจากราคาขายลดลง และยังไม่ได้ขายออกไปแต่ต่อมาราคาขายได้เพิ่มขึ้น

การแจกจ่ายสินค้าที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย

๔๑. หน่วยงานอาจจะมีสินค้าคงเหลือที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดสุทธิ สินค้าคงเหลือเหล่านี้จะเกิดขึ้น เมื่อรัฐบาลได้พิจารณาแล้วที่จะแจกจ่ายสินค้าบางอย่างที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทน เพียงเล็กน้อย ในกรณีดังกล่าวประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการ ของสินค้าคงเหลือสำหรับวัตถุประสงค์ของการรายงานทางการเงินจะถูกสะท้อนจากจำนวนเงิน ที่หน่วยงานจะต้องจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ในกรณีที่ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต หรือศักยภาพในการให้บริการไม่สามารถหาได้ในตลาด ควรประมาณการจากราคาเปลี่ยนแทน หากวัตถุประสงค์ของสินค้าคงเหลือที่มีไว้เพื่อการแลกเปลี่ยน มูลค่าการใช้งานของสินค้าคงเหลือ ดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ ๑๓

การรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย

๔๒. เมื่อมีการขาย แลกเปลี่ยน หรือแจกจ่ายสินค้าคงเหลือออกไป มูลค่าตามบัญชีของสินค้านั้น ต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง ถ้ารายการดังกล่าวไม่เกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวต้องรับรู้เมื่อได้นำสินค้าคงเหลือไปแจกจ่ายหรือนำไปให้บริการที่เกี่ยวข้องแล้ว มูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเนื่องจากการปรับมูลค่าให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ รวมทั้ง ผลขาดทุนทั้งหมดที่เกี่ยวกับสินค้าคงเหลือต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่ปรับมูลค่าสินค้า ให้ลดลงหรือมีผลขาดทุนเกิดขึ้น จำนวนที่เกิดจากการกลับรายการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ ที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับต้องรับรู้โดยนำไปหักจากมูลค่าของสินค้าคงเหลือ ที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่มีการกลับรายการดังกล่าว

*เมื่อมีการประกาศใช้

๔๓. สำหรับผู้ให้บริการ สินค้าคงเหลือจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามปกติ เมื่อได้ให้บริการหรือเมื่อมีการเรียกเก็บเงินสำหรับบริการดังกล่าวแล้ว
๔๔. สินค้าบางส่วนอาจถูกปันส่วนไปยังบัญชีสินทรัพย์อื่น เช่น สินค้าที่ใช้เป็นส่วนประกอบของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่สร้างขึ้นเอง สินค้าคงเหลือที่ปันส่วนไปยังสินทรัพย์ประเภทอื่นในลักษณะนี้ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตามอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์นั้น

การเปิดเผยข้อมูล

๔๕. หน่วยงานต้องเปิดเผยข้อมูลทุกข้อต่อไปนี้ในงบการเงิน
- (ก) นโยบายการบัญชีที่ใช้ในการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือ และวิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน
 - (ข) มูลค่าตามบัญชีรวมของสินค้าคงเหลือและมูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือแต่ละประเภท จำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน
 - (ค) มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย
 - (ง) มูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น
 - (จ) มูลค่าของสินค้าคงเหลือที่ปรับลดลงที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้นตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ ๔๐
 - (ฉ) มูลค่าการกลับรายการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ ซึ่งหน่วยงานรับรู้โดยนำไปหักจากมูลค่าของสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ ๔๐
 - (ช) เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ทำให้มีการกลับรายการปรับลดมูลค่าสินค้าตามย่อหน้าที่ ๔๐ และ
 - (ซ) มูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่ใช้เป็นหลักประกันหนี้สิน
๔๖. ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าตามบัญชีของสินค้าคงเหลือที่จำแนกตามประเภทของสินค้าตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือประเภทดังกล่าวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน โดยทั่วไปสินค้าคงเหลือจะถูกจัดประเภทเป็นสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย สินค้าสำเร็จรูป สินค้าระหว่างทำ วัตถุดิบ และวัสดุการผลิตสำหรับสินค้าคงเหลือของผู้ให้บริการ อาจแสดงเป็นงานระหว่างทำ
๔๗. มูลค่าสินค้าคงเหลือที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างงวด ซึ่งโดยส่วนใหญ่หมายถึง (ก) ต้นทุนขาย ประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่าของสินค้าที่ขาย แลกเปลี่ยน หรือ แจกจ่ายไป และ (ข) ค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ไม่จัดสรรและต้นทุนการผลิตส่วนที่สูญเสียเกินปกติ ในบางสถานการณ์ หน่วยงานอาจมีเหตุผลในการรวมต้นทุนอื่นๆ เข้าไปด้วย เช่น ต้นทุนในการจัดจำหน่ายสินค้า
๔๘. บางหน่วยงานแสดงรายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายในรูปแบบที่มีผลให้จำนวนที่เปิดเผยแตกต่างไปจากต้นทุนของสินค้าที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างงวด ภายใต้รูปแบบนี้หน่วยงานจะนำเสนอการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายโดยจำแนกตามลักษณะค่าใช้จ่าย ในกรณีนี้ หน่วยงานจะต้องเปิดเผยต้นทุนที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับวัตถุดิบและวัสดุสิ้นเปลือง ต้นทุนแรงงาน และต้นทุนอื่น พร้อมทั้งมูลค่าการเปลี่ยนแปลงสุทธิของสินค้าคงเหลือสำหรับงวดนั้น

วันถือปฏิบัติ

๔๙. มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ทั้งนี้ สนับสนุนให้นำไปใช้ก่อนวันถือปฏิบัติ หากหน่วยงานนำมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้ไปถือปฏิบัติสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ หน่วยงานต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

ข้อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๒ เรื่อง สินค้าคงเหลือ (IPSAS ๑๒)

๑. มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้มีการตัดเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๒ เรื่อง สินค้าคงเหลือ ดังนี้
 - ๑.๑ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจ ตามย่อหน้าที่ ๔ และ ๕
 - ๑.๒ การแก้ไขเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศฉบับดังกล่าว ที่เป็นผลมาจากมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศฉบับอื่น ตามย่อหน้าที่ ๕๑ A และ ๕๑ B
 - ๑.๓ การใช้เกณฑ์คงค้างภายหลังวันที่ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับดังกล่าว ตามย่อหน้าที่ ๕๒
 - ๑.๔ การยกเลิก IPSAS ๑๒ ฉบับเดิมที่ออกในปี ๒๕๔๔ ตามย่อหน้าที่ ๕๓
๒. มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับนี้มีการปรับแก้ถ้อยคำจากมาตรฐานการบัญชีภาครัฐระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๒ เรื่อง สินค้าคงเหลือ ดังนี้
 - ๒.๑ ตัดตัวอย่างรายการตรวจตราไปรษณียากรที่ถือไว้เพื่อขายในย่อหน้าที่ ๑๒ (ซ) และการวัดมูลค่ารายการดังกล่าวในย่อหน้าที่ ๑๓
 - ๒.๒ เพิ่มตัวอย่างการให้บริการลูกค้าในย่อหน้าที่ ๑๒ (ซ)

แนวปฏิบัติบัญชีวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูปของหน่วยเบิกจ่ายในสังกัดกรมควบคุมโรค

รายการ	วัสดุคงคลัง	สินค้าคงเหลือ
<p>ความหมาย</p>	<p>ความหมายตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค 0409.3/ว507 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2553 เรื่องคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS ระบุว่า วัสดุคงคลังหมายถึง สิ่งของที่โดยสภาพจะใช้แล้วหมดไป ไม่คงสภาพเดิม มูลค่าไม่สูง อายุการใช้งานสั้น และเสี่ยงต่อการสูญหายได้ง่าย ใช้ในการดำเนินงานตามปกติ <u>ไม่มี วัตถุประสงค์ไว้เพื่อขาย</u> การบันทึกบัญชีจะต้องระบุมหวมดพัสดุไว้ทุกครั้ง</p> <p>หากรายการของหน่วยงานเข้าความหมายดังกล่าวข้างต้นให้รับรู้เป็นประเภทวัสดุคงคลัง</p>	<p>ความหมายตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า</p> <p>(ข) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อนำไปใช้หรือแจกจ่ายในการให้บริการ</p> <p>(ค) ถือไว้เพื่อขายหรือแจกจ่ายตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน เช่น ยา <u>เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา แผ่นพับที่หน่วยงานจัดทำใช้แจกจ่ายเพื่อให้ความรู้กับประชาชนเรื่อง Covid-19 เป็นต้น</u></p> <p>(ง) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขายหรือการแจกจ่าย</p> <p>จากความหมายข้างต้นหากมีรายการของหน่วยงานที่เข้าความหมายตามข้อ (ข) (ค) ให้หน่วยงานรับรู้รายการเป็นสินค้าคงเหลือ</p>

รายการ	วัสดุคงคลัง	สินค้าคงเหลือ
รหัสบัญชีแยกประเภทเกี่ยวข้องกับใช้บันทึกในระบบ GFMIS	1105010105 ชื่อบัญชีวัสดุคงคลัง 5104010104 ชื่อบัญชีค่าวัสดุ	1105010103 ชื่อบัญชีสินค้าสำเร็จรูป 5104030205 ชื่อบัญชีต้นทุนขายสินค้าและบริการ
การได้มา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การซื้อ <ul style="list-style-type: none"> -ใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ (ปีปัจจุบัน, ปีก่อน) ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี -ใช้เงินนอกงบประมาณ ในการจัดซื้อ ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี 2. รับบริจาคจากบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ 3. รับโอนจากหน่วยงานภาครัฐ ภายในกรมเดียวกัน หรือข้ามกรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การซื้อ <ul style="list-style-type: none"> -ใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ (ปีปัจจุบัน, ปีก่อน) ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี -ใช้เงินนอกงบประมาณ ในการจัดซื้อ ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี 2. รับบริจาคจากบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ 3. รับโอนจากหน่วยงานภาครัฐ ภายในกรมเดียวกัน หรือข้ามกรม
การบันทึกรายการวัสดุคงคลังในระบบ GFMIS ประกอบด้วย	<ol style="list-style-type: none"> 1.การซื้อ 2.การรับบริจาค 3.การโอนภายในกรมเดียวกัน 4.การโอนระหว่างกรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การซื้อ 2.การรับบริจาค 3.การโอนภายในกรมเดียวกัน 4.การโอนระหว่างกรม

รายการ	วัสดุคงคลัง	สินค้าสำเร็จรูป
<p>บันทึกบัญชี กรณีซื้อและบันทึกเป็นสินทรัพย์ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง (PO) ประเภทการจัดซื้อจัดจ้าง (I) วัสดุคงคลัง</p>	<p>บันทึกรายการใบสั่งซื้อสั่งจ้าง (PO) ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึก บัญชีวัสดุคงคลัง 1105010105</p> <p>ระบบจะแสดงคู่บัญชีให้อัตโนมัติ ดังนี้ บรรทัดรายการที่ ๑ เครดิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบุประเภทตามรหัสผู้ขาย (2XXXXXXXXXX) บรรทัดรายการที่ ๒ เดบิต บัญชีรับสินค้า/ ใบสำคัญ 2101010103</p>	<p>บันทึกรายการใบสั่งซื้อสั่งจ้าง (PO) ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึก สินค้าสำเร็จรูป 1105010103</p> <p>ระบบจะแสดงคู่บัญชีให้อัตโนมัติ ดังนี้ บรรทัดรายการที่ ๑ เครดิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบุประเภทตามรหัสผู้ขาย (2XXXXXXXXXX) บรรทัดรายการที่ ๒ เดบิต บัญชีรับสินค้า/ ใบสำคัญ 2101010103</p>
<p>บันทึกบัญชีกรณีซื้อและบันทึกเป็นสินทรัพย์ไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>บันทึกรายการขอเบิก ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึกบัญชีวัสดุคงคลัง 1105010105</p>	<p>บันทึกรายการขอเบิก ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึกบัญชีสินค้าสำเร็จรูป 1105010103</p>
<p>บันทึกบัญชีกรณีซื้อบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>บันทึกรายการใบสั่งซื้อสั่งจ้างระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึก บัญชีค่าวัสดุ 5104010104</p> <p>ระบบจะแสดงคู่บัญชีให้อัตโนมัติ ดังนี้ บรรทัดรายการที่ ๑ เครดิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบุประเภทตามรหัสผู้ขาย (2XXXXXXXXXX) บรรทัดรายการที่ ๒ เดบิต บัญชีรับสินค้า/ ใบสำคัญ (2101010103)</p>	

รายการ	วัตถุประสงค์	สินค้าสำเร็จรูป
บันทึกบัญชีกรณีซื้อและบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง	บันทึกรายการขอเบิก ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึกบัญชีค่าวัสดุ 5104010104	
บันทึกบัญชีกรณีซื้อด้วยเงินนอกงบประมาณที่ไม่ต้องฝากคลัง (เงินนอกงบประมาณฝากธนาคารพาณิชย์) ใช้คำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร PP	เดบิต บัญชีวัสดุคงคลัง (1105010105)/บัญชีค่าวัสดุ (5104010104) เครดิต บัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน (1101030101) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน (1101030102) บัญชีเงินฝากไม่มีรายตัว (1101030199)	เดบิต บัญชีสินค้าสำเร็จรูป (1105010103) เครดิต บัญชีเงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน (1101030101) บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน (1101030102) บัญชีเงินฝากไม่มีรายตัว (1101030199)
กรณีได้รับบริจาค การบันทึกบัญชีมีดังนี้	ใช้คำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร JM เดบิต บัญชีวัสดุคงคลัง (1105010105)/บัญชีค่าวัสดุ (510401010) เครดิต บัญชีรายได้จากการบริจาค (4302030101)	ใช้คำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร JV เดบิตบัญชีสินค้าสำเร็จรูป (1105010103) เครดิต บัญชีรายได้จากการบริจาค (4302030101)
กรณีโอนระหว่างหน่วยงานภายในกรมเดียวกัน	หน่วยงานผู้โอนต้องแจ้งหน่วยงานผู้รับโอน และแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 1	หน่วยงานผู้โอนต้องแจ้งหน่วยงานผู้รับโอน และแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 1

รายการ	วัตถุประสงค์	สินค้าสำเร็จรูป
กรณีโอนระหว่างกรม	หน่วยงานผู้โอน หรือ เป็นผู้ได้รับโอนต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 2	หน่วยงานผู้โอน หรือ เป็นผู้ได้รับโอนต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 2
การปรับปรุงรายการเมื่อสิ้นงวดรอบระยะเวลาบัญชี	<p>การบันทึกรายการ ใช้ประเภทเอกสาร บช 01 ประเภทเอกสาร JM โดยระบุ แหล่งของเงิน ระบุ XX31300 โดย X คือ 2 หลักท้ายของพุทธศักราช</p> <p>การบันทึกรายการปรับปรุงจากจากสินทรัพย์ เป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้ เดบิต บัญชีค่าวัสดุ (5104010104) เครดิต บัญชีวัตถุประสงค์ (1105010105)</p> <p>การบันทึกรายการปรับปรุงจากค่าใช้จ่ายเป็นสินทรัพย์ ดังนี้ เดบิต บัญชีวัตถุประสงค์ (1105010105) เครดิต บัญชีค่าวัสดุ (5104010104)</p>	<p>การบันทึกรายการ ใช้ประเภทเอกสาร บช 01 ประเภทเอกสาร JV โดยระบุ แหล่งของเงิน ระบุ XX31000 โดย X คือ 2 หลักท้ายของพุทธศักราช</p> <p>การบันทึกรายการปรับปรุงจากจากสินทรัพย์ เป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้ เดบิต บัญชีต้นทุนขายสินค้าและบริการ (5104030205) เครดิต บัญชีสินค้าสำเร็จรูป (1105010103)</p>
การบันทึกรายการปรับปรุงกรณีรายละเอียดวัตถุประสงค์มีรหัสหมวดพัสดุไม่ถูกต้องใช้ประเภทเอกสาร บช 01 ประเภทเอกสาร JM โดย ระบุแหล่งของเงิน ระบุ XX31300 โดย X คือ 2 หลักท้ายของพุทธศักราช บัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึกรายการ ดังนี้	<p>เดบิต บัญชีวัตถุประสงค์ (1105010105) ระบุหมวดพัสดุที่ต้องการเพิ่มขึ้น</p> <p>เครดิต บัญชีวัตถุประสงค์ (1105010105) ระบุหมวดพัสดุที่ต้องการลดลง</p>	

ทั้งนี้หากมีรายการในปี 2565 ก่อนที่หนังสือฉบับนี้จะแจ้งเวียน เป็นไปตามความหมายของสินค้าสำเร็จรูปแต่บันทึกบัญชีไว้ที่บัญชีวัสดุคงคลัง ให้ดำเนินการปรับปรุงบัญชีในระบบ GFMS ดังนี้

1. ใช้คำสั่งงาน บช 01. ประเภทเอกสาร JM แหล่งของเงิน 6531300 ปรับปรุงรายการ

เดบิต บัญชีค่าวัสดุ (5104010104)

เครดิต บัญชีวัสดุคงคลัง (1105010105)

2. ใช้คำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร JV แหล่งของเงิน 6531000 ปรับปรุงรายการ

เดบิต บัญชีสินค้าสำเร็จรูป (1105010103)

เครดิต บัญชีค่าวัสดุ (5104010104)

และเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ดำเนินการจัดทำรายงานสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือให้ตรงกับรายงานการตรวจนับประจำปี เช่นเดียวกับวัสดุคงคลัง

และปรับปรุงรายการในระบบ GFMS ใช้คำสั่งงาน บช 01 ประเภทเอกสาร JV แหล่งของเงิน 6531000

เดบิต บัญชีต้นทุนขายสินค้าและบริการ (5104030205)

เครดิต บัญชีสินค้าสำเร็จรูป (1105010103)

แนวปฏิบัติบัญชีวัสดุคงคลังและสินค้าสำเร็จรูปของหน่วยงานส่วนกลาง (เบิกจ่ายผ่านกองบริหารการคลัง)

รายการ	วัสดุคงคลัง	สินค้าคงเหลือ
<p>ความหมาย</p>	<p>ความหมายตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค 0409.3/ว507 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2553 เรื่องคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุคงคลังในระบบ GFMS ระบุว่า วัสดุคงคลังหมายถึง สิ่งของที่โดยสภาพจะใช้แล้วหมดไป ไม่คงสภาพเดิม มูลค่าไม่สูง อายุการใช้งานสั้น และเสี่ยงต่อการสูญหายได้ง่าย ใช้ในการดำเนินงานตามปกติ <u>ไม่มีวัตถุประสงค์ไว้เพื่อขาย</u> การบันทึกบัญชีจะต้องระบุนหมวดพัสดุไว้ทุกครั้ง</p> <p>หากรายการของหน่วยงานเข้าความหมายดังกล่าวข้างต้นให้รับรู้เป็นประเภทวัสดุคงคลัง</p>	<p>ความหมายตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า</p> <p>(ข) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อการนำไปใช้หรือแจกจ่ายในการให้บริการ</p> <p>(ค) ถือไว้เพื่อขายหรือแจกจ่ายตามลักษณะการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน เช่น <u>ยาเวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา แผ่นพับที่หน่วยงานจัดทำใช้แจกจ่ายเพื่อให้ความรู้กับประชาชนเรื่อง Covid-19 เป็นต้น</u></p> <p>(ง) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขายหรือการแจกจ่าย</p> <p>จากความหมายข้างต้นหากมีรายการของหน่วยงานที่เข้าความหมายตามข้อ (ข) (ค) ให้หน่วยงานรับรู้รายการเป็นสินค้าคงเหลือ</p>

รายการ	วัตถุประสงค์	สินค้าสำเร็จรูป
รหัสบัญชีแยกประเภทที่ใช้บันทึกในระบบ GFMIS	1105010105	1105010103
การได้มา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การซื้อ -ใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ (ปีปัจจุบัน, ปีก่อน) ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี -ใช้เงินนอกงบประมาณ ในการจัดซื้อ ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี 2. รับบริจาคจากบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ 3. รับโอนจากหน่วยงานภาครัฐ ภายในกรมเดียวกัน หรือข้ามกรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การซื้อ -ใช้เงินงบประมาณในการจัดซื้อ (ปีปัจจุบัน, ปีก่อน) ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี -ใช้เงินนอกงบประมาณ ในการจัดซื้อ ดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) หรือไม่ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง(PO) แล้วแต่กรณี 2. รับบริจาคจากบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ 3. รับโอนจากหน่วยงานภาครัฐ ภายในกรมเดียวกัน หรือข้ามกรม
การบันทึกรายการในระบบ GFMIS ประกอบด้วย	<ol style="list-style-type: none"> 1.การซื้อ 2.การรับบริจาค 3.การโอนภายในกรมเดียวกัน 4.การโอนระหว่างกรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การซื้อ 2.การรับบริจาค 3.การโอนภายในกรมเดียวกัน 4.การโอนระหว่างกรม

รายการ	วัสดุคงคลัง	สินค้าสำเร็จรูป
<p>บันทึกบัญชี กรณีซื้อและบันทึกเป็นสินทรัพย์ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้าง (PO) ประเภทการจัดซื้อจัดจ้าง (I) วัสดุคงคลัง</p>	<p>บันทึกรายการใบสั่งซื้อสั่งจ้าง (PO) ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึก บัญชีวัสดุคงคลัง 1105010105 ระบบจะแสดงคู่บัญชีให้อัตโนมัติ ดังนี้ บรรทัดรายการที่ ๑ เครดิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบุประเภทตามรหัสผู้ขาย (2XXXXXXXXXX) บรรทัดรายการที่ ๒ เดบิต บัญชีรับสินค้า/ ใบสำคัญ 2101010103</p>	<p>บันทึกรายการใบสั่งซื้อสั่งจ้าง (PO) ระบุบัญชีแยกประเภทที่ต้องบันทึก สินค้าสำเร็จรูป 1105010103 ระบบจะแสดงคู่บัญชีให้อัตโนมัติ ดังนี้ บรรทัดรายการที่ ๑ เครดิต บัญชีเจ้าหนี้การค้า ระบุประเภทตามรหัสผู้ขาย (2XXXXXXXXXX) บรรทัดรายการที่ ๒ เดบิต บัญชีรับสินค้า/ ใบสำคัญ 2101010103</p>
<p>กรณีโอนระหว่างหน่วยงานภายในกรมเดียวกัน</p>	<p>หน่วยงานผู้โอนต้องแจ้งหน่วยงานผู้รับโอน และแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 1</p>	<p>หน่วยงานผู้โอนต้องแจ้งหน่วยงานผู้รับโอน และแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 1</p>
<p>กรณีโอนระหว่างกรม</p>	<p>หน่วยงานผู้โอน หรือ เป็นผู้ได้รับโอนต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 2</p>	<p>หน่วยงานผู้โอน หรือ เป็นผู้ได้รับโอนต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 2</p>
<p>กรณีได้รับบริจาค</p>	<p>หน่วยงานผู้ได้รับบริจาคต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 3</p>	<p>หน่วยงานผู้ได้รับบริจาคต้องแจ้งกองบริหารการคลังทุกครั้งที่มีการโอนเพื่อบันทึกบัญชีในระบบ GFMIS โดยใช้แบบฟอร์มตามเอกสารแนบ 3</p>

รายการ	วัตถุประสงค์	สินค้าสำเร็จรูป
การปรับปรุงรายการวัสดุคงคลังเมื่อสิ้นงวดรอบระยะเวลาบัญชี	จัดส่งรายงานวัสดุคงเหลือที่ตรงกับรายงานผลการตรวจนับวัสดุประจำปี ส่งให้กองบริหารการคลังบันทึกปรับปรุงรายการในระบบ GFMS	จัดส่งรายงานสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือที่ตรงกับรายงานผลการตรวจนับประจำปี ส่งให้กองบริหารการคลังบันทึกปรับปรุงรายการในระบบ GFMS

ตัวอย่าง รายงานวัสดุคงคลัง/สินค้าสำเร็จรูป จากการรับบริจาค
ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565

เอกสารแนบ 1

รหัสหน่วยงาน : 2104 กรมควบคุมโรค

หน่วยเบิกจ่าย : 2100400009 กองโรคติดต่อทั่วไป

รหัสจังหวัด : 1000 ส่วนกลาง

ลำดับ	หมวดวัสดุ	รายการ	หน่วยนับ	มูลค่า			ผู้บริจาค
				จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวมมูลค่า	
1	51201600	วัคซีน AstraZeneca	โดส	500,000	950.00	475,000,000.00	WHO
2	51201600	วัคซีน Pfizer	โดส	1,000,000	600.00	600,000,000.00	WHO
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
รวม				1,500,000	1,550.00	1,075,000,000.00	

หมายเหตุ - กรณีเป็นวัสดุคงคลังรหัสหมวดวัสดุค้นหาได้จากหนังสือ กค 0423.3/ว 260 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2551 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับวัสดุคงคลัง
- กรุณาแนบสำเนาเอกสารอนุมัติการรับบริจาคด้วยทุกครั้ง

ลงชื่อ.....(ผู้รายงาน)

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตัวอย่าง รายงานวัสดุคงคลัง/สินค้าสำเร็จรูป รับโอนจากหน่วยงานในกรมเดียวกัน
ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565

เอกสารแนบ 2

รหัสหน่วยงาน : 2104 กรมควบคุมโรค

หน่วยเบิกจ่าย : 2100400042 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่

รหัสจังหวัด : 5000 เชียงใหม่

ลำดับ	หมวดพัสดุ	รายการ	หน่วยนับ	มูลค่า			หน่วยงานที่โอน
				จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวมมูลค่า	
1	51201600	วัคซีน AstraZeneca	โดส	30,000	950.00	28,500,000.00	กองโรคติดต่อทั่วไป
2	51201600	วัคซีน Pfizer	โดส	50,000	600.00	30,000,000.00	กองโรคติดต่อทั่วไป
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
รวม				80,000	1,550.00	58,500,000.00	

หมายเหตุ - กรณีเป็นวัสดุคงคลังรหัสหมวดวัสดุค้นหาได้จากหนังสือ กค 0423.3/ว 260 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2551 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับวัสดุคงคลัง
- กรณีสืบค้นสำเนาเอกสารอนุมัติการรับโอนด้วยทุกครั้ง

ลงชื่อ.....(ผู้รายงาน)

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตัวอย่าง รายงานวัสดุคงคลัง/สินค้าสำเร็จรูป รับโอนระหว่างกรม
ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565

เอกสารแนบ 3

รหัสหน่วยงาน : 2104 กรมควบคุมโรค

หน่วยเบิกจ่าย : 2100400009 กองโรคติดต่อทั่วไป

รหัสจังหวัด : 1000 ส่วนกลาง

ลำดับ	หมวดพัสดุ	รายการ	หน่วยนับ	มูลค่า			หน่วยงานที่โอน
				จำนวน	ราคาต่อหน่วย	รวมมูลค่า	
1	51201600	วัคซีน AstraZeneca	โดส	300,000	950.00	285,000,000.00	สป.สธ
2	51201600	วัคซีน Pfizer	โดส	500,000	600.00	300,000,000.00	สป.สธ
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
						-	
รวม				800,000	1,550.00	585,000,000.00	

หมายเหตุ - กรณีเป็นวัสดุคงคลังรหัสหมวดวัสดุค้นหาได้จากหนังสือ กค 0423.3/ว 260 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2551 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับวัสดุคงคลัง
- กรุณาแนบสำเนาเอกสารอนุมัติการรับโอนด้วยทุกครั้ง

ลงชื่อ.....(ผู้รายงาน)
(.....)
ตำแหน่ง.....